

Praha 1. 10. 2002

48

Výběrové šetření o zdravotním stavu české populace (HIS CR 2002) - Index tělesné hmotnosti (III. díl)

Tato aktuální informace navazuje na předchozí dvě zprávy, které shrnují základní informace týkající se šetření HIS CR 2002 a získaného souboru respondentů, a zabývá se Indexem tělesné hmotnosti.

Index tělesné hmotnosti - BMI (Body Mass Index) vypovídá o vztahu tělesné hmotnosti k výšce jednotlivce a je definován jako podíl hmotnosti (v kg) a druhé mocniny výšky (v m). Podle hodnoty BMI je pak možné rozdělit respondenty do pěti skupin: velká podváha (do 17,9), podváha (18-19,9), normální váha (20-26,9), nadváha (27-29,9) a obezita (30 a více).

Výška a hmotnost respondenta byla zjišťována jednoduchým dotazem, na který odmítlo nebo neznalo odpověď jen 15 respondentů (0,6 % všech dotazovaných).

Následující tabulka informuje o průměrných hodnotách výšky, váhy a BMI podle pohlaví a věku.

Věk	Průměrná hodnota					
	muži			ženy		
	výška (cm)	hmotnost (kg)	BMI (kg/m ²)	výška (cm)	hmotnost (kg)	BMI (kg/m ²)
celkem	177,8	82,1	26,0	164,9	68,4	25,2
15-24	180,0	75,2	23,1	167,9	60,8	21,5
25-34	179,7	82,2	25,4	166,6	63,5	22,9
35-44	179,3	84,1	26,2	166,0	67,1	24,3
45-54	177,2	86,0	27,4	164,7	71,4	26,3
55-64	175,4	85,7	27,8	163,2	75,4	28,3
65-74	174,2	83,0	27,4	162,4	73,2	27,7
75+	173,1	77,8	25,9	161,2	69,6	26,8

Průměrná výška mužů činila 177,8 cm, u žen pak její hodnota byla 164,9 cm. V porovnání s předchozím šetřením byla průměrná výška mužů i žen vyšší (v roce 1999 byla průměrná výška mužů 176,9 cm, žen 164,3 cm), což bylo potvrzeno i statistickým testem (testováno T-testem na 5 % hladině významnosti).

Průměrná hmotnost představovala v roce 2002 82,1 kg pro muže a 68,4 kg pro ženy. Její hodnota byla tak u obou pohlaví vyšší (v roce 1999 činila průměrná hmotnost mužů 81,4 kg, žen 67,1 kg), u žen byla tato změna signifikantní, u mužů nikoliv.

Průměrná hodnota BMI mužů byla 26,0, průměrná hodnota BMI žen byla 25,2. Oproti předchozímu šetření se tak hodnota BMI u mužů příliš nezměnila (v roce 1999 hodnota 25,9), u žen byla v roce 2002 vyšší (v roce 1999 hodnota 24,8). Tato skutečnost byla potvrzena statistickým testem.

Z tabulky jsou rovněž patrné rozdíly v průměrných hodnotách ukazatelů mezi jednotlivými věkovými skupinami. U mužů i u žen je průměrná hodnota BMI nejnižší ve věkové kategorii 15-24 let, dále se s rostoucím věkem zvyšuje, přičemž průměrná hodnota BMI u mužů je vyšší než u žen, a maximální hodnoty dosahuje ve věkové kategorii 55-64 let. V dalších věkových kategoriích dochází k poklesu BMI a jeho průměrná hodnota u žen převyšuje průměrnou hodnotu BMI mužů. Tento pokles souvisí zřejmě s přirozenou tendencí snižování tělesné hmotnosti ve stáří a s vyšší úmrtností osob s nadváhou.

Následující tabulka uvádí rozložení respondentů do kategorií BMI z hlediska věku a pohlaví.

Věk	Procento respondentů s BMI									
	muži					ženy				
	-17,9	18-19,9	20-26,9	27-29,9	30+	-17,9	18-19,9	20-26,9	27-29,9	30+
celkem	0,9	3,0	59,8	22,8	13,4	2,5	9,3	57,3	14,9	16,1
15-24	3,3	8,8	78,3	6,3	3,3	7,8	23,5	61,8	4,9	2,0
25-34	-	3,8	68,4	21,1	6,7	3,3	18,4	65,6	7,4	5,3
35-44	0,6	1,2	59,3	25,1	13,8	1,8	9,2	68,7	8,0	12,3
45-54	-	-	48,3	32,5	19,1	1,3	2,1	58,5	20,5	17,5
55-64	-	0,6	43,3	31,6	24,6	-	1,0	42,9	23,2	32,8
65-74	-	1,9	50,9	25,9	21,3	0,7	0,7	45,6	24,2	28,9
75+	1,8	1,8	60,7	25,0	10,7	0,9	4,6	52,3	21,1	21,1

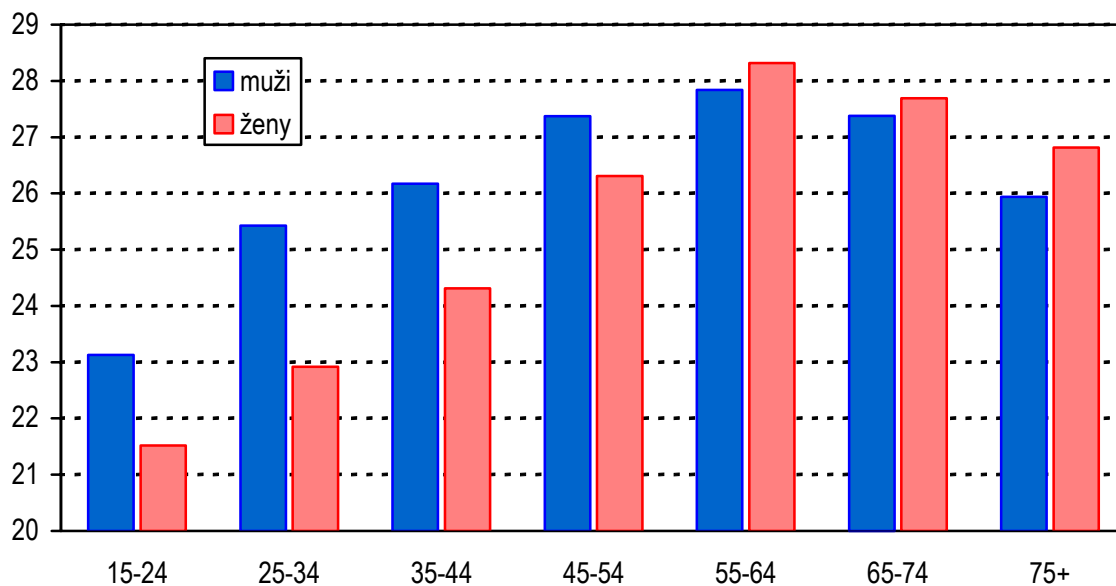
Do kategorie obézních připadlo 13,4 % všech respondentů mužského pohlaví, u žen tento podíl představoval 16,1 %. Oproti roku 1999 se tak podíl obézních mužů snížil o 1,6 procentních bodů, podíl obézních žen se naopak zvýšil o 2,6 procentních bodů. Na rozdíl od předchozího šetření, kdy tomu bylo naopak, byl nyní podíl obézních mužů nižší než podíl obézních žen. Nejvyšší podíl obézních osob připadá u obou pohlaví na věkové kategorie 55-64 let. Téměř 60 % mužů a 57,3 % žen měli normální váhu, podíl osob s velkou podváhou nebo s podváhou byl nižší u mužů (3,9 %) než u žen (11,8 %) s maximem ve věkové kategorii 15-24 let.

Srovnání s předchozími šetřeními HIS CR ukazuje, že průměrný index BMI se u obou pohlaví mírně zvyšuje, zároveň dochází k nárůstu podílu mužů i žen s nadváhou.

Údaje o výšce a hmotnosti byly zjišťovány pouze dotazem a nebyly již dále ověřovány, lze proto předpokládat, že mohlo dojít k určitému zkreslení hodnoty BMI, neboť respondenti mají snahu udávat vyšší tělesnou výšku a naopak nižší tělesnou hmotnost. Index tělesné hmotnosti by tedy ve skutečnosti dosahoval hodnoty mírně vyšší. K tomuto zkreslení však pravděpodobně došlo i v předchozích šetřeních, proto jsou jednotlivá šetření srovnatelná a zkreslení na jejich srovnatelnost nemá žádný vliv.

Vypracovala: Bc. Šárka Daňková

Průměrný index tělesné hmotnosti (BMI) podle věku v roce 2002



Vývoj průměrného indexu tělesné hmotnosti (BMI) v letech 1993-2002

